שער הפסוקים — פרשת חיי שרה

סימן כ"ג:

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה וגו':

טעם אל מספר זה, הוא כנגד שם אדנ"י פשוט, בבחי' רבוע של אחוריים שבו, העולים קכ"ו, כזה, א' א"ד, אד"נ, אדנ"י, ונתבאר אצלנו בדרוש שמות הספירה, כי שם זה הוא בכתר דנוקבא והיא בחי' חיי הנקבה. וכנגד זה היו חיי שרה, כמספר הזה שהיא קכ"ו, ועם השם עצמו הוא קכ"ז:

וז"ש אח"כ ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען וגו', והענין הוא, כי שרה היא הנוקבא כנזכר. ונתבאר אצלינו שם בדרוש השמות של הספירה, כי בכל ספירה וספירה יש בה שלשה כלים, אחור, ואמצעי, ופנימי. והחצון שבשלשה כלים של ספירת המלכות האחרונה שבנוקבא, שהיא תחתונה שבכלם, והוא ג"כ ריבוע שם אדנ"י, העולה קכ"ו כנז"ל, אשר משם נמשכו חיי שרה, ואח"כ מתה. ולהיות כי ד' מיני צרופים יש בריבוע הזה, נקראת קרית ארבע. ולהיות כי כל ארבעתם נאחזים ומתחברים ונקשרים זה בזה, כנודע כי האותיות הראשונות לעולם הולכות ומתחברות עם האחרונות, לכן אמר היא חברון, להורות על התחברותם, עם היותם ארבעה:

ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגו':

הנה נמצאו קצת שינויים בזה, פעם נקראת מערת המכפלה, ופעם נקראת שדה המכפלה. וכמו שהקשו בס"ה קושיא זו, בפרשת חיי שרה, והביאור הוא, דע, כי אימא עילאה בינה, ואימא תתאה מלכות, יש בכל אחת מהם הוי"ה אחת דההי"ן, העולה ב"ן. ובו תמצא הוי"ה כפולה, כי אותיות המלוי הם בגימטריא כ"ו, כמו אותיות הפשוטות השרשיות. וכל אות שבה כפולה בחשבונה, כי אות יו"ד שבה עולה בגי' עשרה, וב' אותיות ו"ד של המלוי שבה, הם ג"כ עשרה. וכן ג' אותיות הו"ה, יש במלואם שלשה אותיות הו"ה אחרות ממש כמותם. ולכן זו ההוי"ה בכללותה, נקראת מכפלה, ע"ש הכפל אשר בהם כנזכר. והנה בהוי"ה זו יש ארבעה ההי"ן, שהם ה"ה ה"ה שבה, והם כנגד ד' בחי', שבהם מתחלקת אימא עילאה, והם, שני בינות, ושתי תבונות. כמבואר אצלינו והם ד' פרצופים מחולקים שבה, ולפעמים מתחברים ונכללים יחד, ונקראים אימא עילאה כוללת כלם בה. וז"ס שם ההוי"ה דב"ן שיש באימא עילאה, הכוללת ד' בחי' הנז':

וכנגדם מתחלקת אימא תתאה, מלכות, בארבע חלוקות אחרות, כנגד ד' ההי"ן שבהוי"ה זו דב"ן שבה, הכוללת ארבעתם, והבן זה מאד. והנה ה' ראשונה שבכלם, שהיא שרשיית, נקראת מערת המכפלה, כי היא עצמה נקראת מערה, ולהיות בה ה' אחרת של מלוי שבה, נקראת מכפלה. וה' שניה שהיא מלוי ה' ראשונה השרשיית, נקראת מכפלה סתם, כמש"ה ויקם שדי עפרון אשר במכפלה, כי היא ה' הכפילה כנזכר. וה' השלישית תתאה השרשיית, נקראת שדה המכפלה. וה' הרביעית שהיא מלוי ה' תתאה השרשיית, נקראת מערת שדה המכפלה. עוד יש בחי' אחרת חמישית, שאינו מזכיר רק מערה סתם, ואז היא בחי' אות ה' במלוי יודי"ן, או אלפי"ן, ואז אינה מכפלה. ולהיות כי שם זה בגימטריא ב"ן כמנין בכ"ל, ונודע כי אברהם יצחק ויעקב, זכו אל בכ"ל מכ"ל כ"ל כנודע, לכן שלשתם נקברו בה. וז"ס מ"ש חז"ל, על פסוק וה' ברך את אברהם בכל, בת היתה לו לאברהם, ובכל שמה, הוא שם ב"ן שבמלכות, שהיא בת נקבה, ובכל שמה כנזכר. וכן פירש הרב ז"ל במקומו, על פסוק וה' ברך את אברהם בכל, ואמר, בכל בגימטריא הוי"ה דב"ן במילוי ההי"ן, והיא הנקראת בתו של אברהם אבינו ע"ה:

אמר חיים הכותב, ארבע בחי' הנז' שיש במלכות, לא נתבארו לי עתה ממורי ז"ל, ואפשר כי לאה ורחל, הם ה' עילאה וה' תתאה, כנגד בינה ותבונה, וכל אחת מהם יש בה בחי' מלכות שבה, שהם ב' ההי"ן אחרות, שבמלוי ההי"ן הראשונות. או אפשר שארבעתם הן ברחל לבדה, כמבואר אצלינו בדרוש ר"ה בביאור ברכת אבות אשר שם, בסוד ארבעה ראשי שנים הם. וכפי זה יש ד' פרצופים ברחל לבדה, ולפעמים נכללות ונעשות פרצוף אחד לבדו כולל כלם, ע"ד אימא עילאה:

סימן כ"ד:

ויאמר בא ברוך ה' וגו':

אמרו רז"ל, כי אליעזר עבד אברהם היה עבד כנעני, הנקרא ארור, ויצא מכלל ארור ונעשה ברוך וגו'. כבר הודעתיך בפ' בראשית, בענין חטאו של אדם הראשון, כי אז נתערבו נשמות הטובות של הקדושה בקליפות, ונפלו שם, והם מתבררות בכל יום ויום. והנה אליעזר עבד אברהם, היתה נשמה קדושה, שנתערבה בקליפה של כנען הארור, ונתנה לאליעזר הנז'. ולכן נקרא דמשק אליעזר, שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. המושל בכל אשר לו, שליט ביצרו הוה, והיה חכם גדול וחסיד כנודע, ועי"כ יצא מכלל ארור ונעשה ברוך על ידי אברהם:

והענין הוא, כי הנה אברהם הוא בחי' ה' חסדים שבז"א, כמו שביארנו בפרשת לך לך מארצך. ואליעזר עבדו זכה להתקן, עד שהוא עצמו העלה את חמש גבורות דמ"ן שבנוקבא, כנגד ה' חסדים שבדכורא. ונמצא, כי ע"י אברהם שהם החסדים, נתקן ואז נקרא ברוך, כנודע כי מלת ברוך, הוא בבחי' היסוד, או בדכורא, או בנוקבא, ואח"כ נתקן יותר, ונתגלגל בכלב בן יפונה, והוא בגימטריא ב"ן, שהיא הוי"ה דההי"ן, שהוא סוד ההוא רוחא דשדי בה בגווה שבמלכות, אשר על ידו עולים המ"ן, מהנוקבא לגבי דכורא כנודע, וז"ס כל"ב. והשלים מה שהתחיל אליעזר לתקן כנזכר:

וז"ס מ"ש חז"ל, כי כלב, נקרא בדברי הימים אשחור, ע"ש שהשחירו פניו, על ידי תעניותיו. וסבת תעניותיו היו, לתקן עצמו, לצאת מכלל הקליפה שהיתה בו, הנקראת ארור כנזכר. וזהו ג"כ ענין טעם, מש"ה, (במדבר י"ג כ"ב) ויבא עד חברון. וארז"ל זה כלב, שהלך להשתטח על קברי האבות. והענין הוא, כי הלך להתפלל על קבר אברהם, שיעזרהו לצאת מכלל ארור, ולא יטעה אחר המרגלים, כמו שעזרו בתחלה בחייו, כנז"ל, שעל ידו נכנס לכלל ברוך, כשהיה עבד שלו, בגלגול אליעזר:

הגהה, א"ש, ק"ל טובא, כי הפסוק הזה נאמר מפי לבן, שא"ל בא ברוך ה', ולא נאמר מפי אברהם. האמנם אפשר לומר, כי מאחר שאברהם אע"ה, עשה עיקר השליחות, ומתוך כך נתגלגל הדבר, שלבן ברוח נבואה א"ל בא ברוך ה', הוה ליה כאלו אברהם עצמו הוציאו מכלל ארור ונעשה ברוך, כנלע"ד:

אח"כ הוברר חלקי ניצוצות נשמתו עוד מתוך הקליפה הארורה, ויצאה נשמת בניהו בן יהוידע בימי שלמה. וגם אביו יהוידע, היה מבחי' נשמה הזאת, ולכן שמותיהם שוים בכונה אחת, כי הנה בניהו, ר"ל, בן יה"ו, כי ג' אותיות ראשונות של ההוי"ה, הם יה"ו, וה' אחרונה היא הוי"ה דב"ן, הנקראת מלכות, והיא הנקראת ב"ן של יה"ו. ונמצא כי בניהו, הוא בחינת המ"ן שבמלכות, הנקרא ב"ן, העולים לגבי דכורא הנקרא יה"ו, וזהו בניהו:

ודע והבן, כי כל שרש נשמות אלו הצדיקים שנבאר עתה, שרשם מן בחי' המ"ן של המלכות, ולכן כל שמותיהם רומזים ומורים בחי' המ"ן. גם יהוידע, הוא ע"ד הנזכר, כי ג' אותיות יה"ו של בניהו, הם עצמם יה"ו שביהוידע. וכנגד ב' אותיות בן של בניהו, הם שלשה אותיות יד"ע של יהוידע. והענין יובן, במ"ש אצלינו בס"ה, ריש פרשת בראשית בענין מ"ב זווגין כפולים כי טיפת הזכר היא שם מ"ב, וטיפת הנקבה כלולה מב' טיפין, ב"פ מ"ב, שהם פ"ד, כמנין יד"ע, בסוד אין טיפה יורדת מלמעלה, שאין כנגדה עולה ב' טיפין. גם נקרא ידע, על שם הזווג הנעשה ע"י מ"ן, כמש"ה, (בראשית ד'), והאדם ידע את חוה אשתו:

אח"כ נתגלגלו האב והבן, יהוידע ובניהו, בזכריהו ויהוידע אביו, בימי יואש המלך, וגם הם היו כהנים. והנה שמות האבות הם שוים, כי הם גלגול אחד. גם שמות הבנים דומים זה לזה, כי שני אותיות ב"ן של בניהו, הם סוד ג' אותיות זכר, של זכריהו, ונתחלפו באותם האותיות בזה האופן, והוא, כי כשתמלא אות ה' תתאה שבהוי"ה דמלכות במלוי יודין, כזה, ה"י, או אם תכה אותם, בסוד ה"י פעמים ה"י, יהיה בגימטריא רכ"ה, ועם ב' אותיות עצמם, הרי זכ"ר. וגם הם בחי' מ"ן שבמלכות:

ובזה תבין, למה נהרג זכריהו ע"י יואש. דע, כי יואש הוא גלגול של יואב בן צרויה, שנהרג ע"י בניהו בן יהוידע, שהוא הוא זכריהו כנזכר. ויהוידע אביו, רצה לתקן ענין זה, והציל ליואש מיד עתליהו והחייהו, ואח"כ המליכו. ועכ"ז לא נתקן הדבר, לפי שאעפ"י שבדין הרגו בניהו ליואב, במצות שלמה המלך. עכ"ז הנה יואב היה ראש הסנהדרין, כמ"ש חז"ל. והיה שר צבא מחנה דוד, הנקרא מחנה אלהים כנודע. והיה אדם גדול בישראל. וכמ"ש חז"ל, שביתו של יואב היתה כמדבר פתוחה לעוברים ושבים. וכתיב (שמואל ב' ח' ט"ו) ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו, ויואב על הצבא, ולא היה יכול דוד לעשות משפט וצדקה, אלא בעזרת יואב כמ"ש חז"ל. וגם ענוש לצדיק לא טוב, (משלי י"ז כ"ו) ומכל שכן לאדם גדול כזה. וארז"ל על דאטפך אטפוך, ולכן הרגו יואש לזכריהו, כי יואש הוא עצמו יואב, אלא שנתחלפה אות ב' בש', בא"ת ב"ש. וזכריהו הוא בניהו כנזכר:

גם נתחבר עם זה, כי עמד זכריהו ממעל לעם, וחרף וגדף את כללות ישראל, וא"ל (ד"ה ב' כ"ד) למה אתם עוברים את מצות ה' וגו', כי עזבתם את ה' וגו'. והנה אביה בן רחבעם, שהיה מלך בן מלך, וחרף את ישראל על שעשו את העגלים דירבעם נענש, וכמש"ה (שם י"ג כ') ויגפהו ה' וימות, אעפ"י שהיה בדין, וכן מרע"ה, שחרף ואמר (במדבר כ' י') שמעו נא המורים, ואמר (שמות י"ז ד') עוד מעט וסקלוני, נענש על זה, כמ"ש חז"ל. וכן ישעיהו ששקול כמשה, על שאמר ובתוך עם טמא שפתים, נהרג ע"י מנשה, באותה מיתה רעה משונה כנודע. ולכן נהרג זכריהו ע"י יואש המלך, ויען חרף את ישראל כאמור:

אח"כ נתגלגל בשמעיה ואבטליון, שהיו גרים מבני בניו של סנחריב, והכהן ההוא אשר בימיהם חרפם, ואמר להם יזלון בני עממיא לשלם, במוצאי יוה"כ כנודע, ובזה נתכפר להם מ"ש באותו הגלגול, למה זה עזבתם את ה' כי גם נתחרפו הם על שהיו גוים עע"ז. האמנם רוחו נתגלגל בשמעיה, שהיה נשיא. ונפשו נתגלגלה באבטליון, שהיה אב ב"ד כנודע. (אח"כ רוחו נתגלגל בר"מ קארדווירו ז"ל, ונפשו בר' אליהו די וידאש, ולכן אהבו זה את זה):

אמר שמואל, תשלום זה הדרוש, נתבאר היטב בשער הגלגולים ע"ש:

סימן כ"ה:

ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת וגו':

כבר נתבאר למעלה בפרשת לך לך, טעם מספר קע"ה שני חיי אברהם, וע"ש, והנה נתבאר שם, כי אברהם הוא בחי' ה' חסדים המתפשטים בז"א. והנה הה' חסדים, הם ה' הויו"ת, שהם בגימטריא ק"ל. וז"א הוא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן, והנה מ"ה וק"ל הם קע"ה, מספר שני חיי אברהם:

ואמנם שרש אלו הקע"ה הוא, כמש"ל בפ' לך כי אברהם בגימטריא ח' שמות א"ל, אשר באנפין עילאין דא"א, ששה בתיקון הא' די"ג תיקוני דיקנא דיליה, וב' בתיקון הז' שהם תרין תפוחין קדישין דיליה. ונודע, כי אלו ב' שמות א"ל דבתרין תפוחין דיליה, נמשכו מן ב' הויו"ת, שיש בתמניא חוורתי דא"א ברישא דיליה, המתפשטים ונמשכים בפנים דז"א, אחד בימין ואחד בשמאל, והם הויו"ת דמלוי יודי"ן דע"ב. והם סוד ב' ההויו"ת, שנזכרו בתחלת י"ג מדות, והם ה' ה' אל רחום וחנון וגו'. והנה האחוריים של כל ההוי"ה מאלו דיודי"ן, היא בגימטריא קפ"ה ע"ה, כמנין שם א"ל במלויו. והרי איך משתי האחוריים של ב' ההויו"ת אלו, נמשכים ב' שמות א"ל א"ל מליאים, בתרין תפוחין קדישין, והם בגימטריא ש"ע, והם סוד ש"ע אלף רבוא נהורין, דבתרין תפוחין דיליה, הנזכר באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב:

ואמנם הב' הויו"ת הנז' בבחי' פנים, הנה הם בחלוף א"ת ב"ש, והם מצפ"ץ כנודע. והנה שני אותיות הראשונות, שהם מ"צ במלואה, כזה, מ"ם צד"י, בגימטריא קפ"ד, כמנין א"ל במלואו, שהוא קפ"ד. וכן ב' אותיות שהם פ"ץ במלואם פ"א צד"י, בגימטריא קפ"ה, כמנין א"ל במלואו. נמצא, כי בשתי שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, יש ארבעה שמות א"ל במלואם. והם בגימטריא ש"ע ש"ע, כי ש"ע הא', הוא משתי א"ל, שבשתי אותיות מ"ץ, שבכל שם משניהם, והם סוד ש"ע נהורין בסוד פנים. והש"ע הב', שהוא משתי אותיות אחרונות, פ"צ שבכל שם משניהם, הוא סוד ש"ע נהורין, בסוד אחוריים. וכנגד ב"פ ש"ע אלו, נאמר (ישעיה י"א ח') ושעשע יונק על חור פתן. כי יונק בגימטריא אחוריים דהוי"ה דס"ג:

ונודע, כי ש"ע נהורין הנז', הם בחי' הוי"ה דס"ג, לפי שש"ע נהורין הנז', אשר בשתי ההויו"ת הנז', עם ח' אותיות הפשוטות שלהם, הם בגי' חשמ"ל. וחשמ"ל, הוא סוד אורפניא"ל, הנזכר בהיכל ב' בפרשת פקודי, כי הוא אור פנים עליונים, הנמשכים מב' שמות אל במלואם כנזכר לעיל, וז"ס אורפניא"ל. והנה הוא בגימטריא כמנין שש הויו"ת דס"ג, הרי כי הש"ע, שרשם הם הוי"ה דס"ג, אשר האחוריים שלה הם בגימטריא יונ"ק, כמנין קס"ו, וזהו ושעשע יונק. נמצא, כי בפן אחד הימני, יש בו ג' שמות דס"ג. ובפן השמאלי, ג' שמות הויו"ת אחרות דס"ג:

אמר חיים הכותב, לא זכרתי עוד תשלום ענין זה, איך קע"ה ימי שני חיי אברהם נמשכים מאלו ש"ע האורות שבפנים עליונים, ולכן אחזור לענין ראשון, כי הנה אברהם שהוא בחי' החסדים, נמשך מש"ע נהורין דאנפין עילאין, שהם בחי' החסדים, הנקראים א"ל. בסוד, (תהלים נ"ב ג') חסד א"ל כל היום. וגם הם בגימטריא רמ"ח, כמנין אברהם, כשיורדים למטה בפומא דאמה, דאורכיה רמ"ח עלמין, כנזכר באדרת נשא ושם נתפשטו ה' חסדים אלו, והנה אז נעשה היסוד שהוא יוסף, יפה תואר ויפה מראה, מבחי' יופי הדרת אנפין עילאין, אשר משם נמשכו שרש אלו החסדים. וז"ס הדרת פנים זקן, אבל הסריס אין לו זקן, ולא הדרת פנים. כי הפנים העליונים, הם תיקון הז' מי"ג תיקוני דיקנא קדישא כנודע:

(מזולתו) אמר שמואל, עוד מצאתי להרב ז"ל, בקונטרס ח' דרוש א', קרוב אל האמור, ועכ"ז לא מנעתי מלכתבו, וז"ל, דע, כי אברהם בגימטריא רמ"ח, ח' פעמים שם א"ל. והם אותם אשר ביארנו באדר"ת נשא, איך בפנים המאירים של עתיקא קדישא, יש ג' שמות א"ל, בתפוחא קדישא ימינא, וג' שמות א"ל בתפוחא שמאלא. וב' שמות א"ל בחוטם, שבאמצע תרין תפוחין הנזכר. גם נתבארו סוד מצות שלוח הקן וע"ש. ונודע, כי שם א"ל הוא חסד לאברהם. ואמנם מספר שנותיו היו קע"ה שנים, כנגד ההוי"ה במלוי אלפי"ן, דרך פנים היא בגימטריא מ"ה, והאחוריים שלה הם בגימטריא ק"ל, וק"ל ומ"ה יחד בגימטריא קע"ה ע"כ. (ע"כ מזולתו):